

Deres ref:
Vår ref: 2021/57567
Dato: .2021
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING

FORSLAG TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM DYREHESEFORSKRIFTENS REGLER FOR AKVATISKE DYR, OG FORSLAG TIL ENDRING I ETABLERINGSFORSKRIFTEN OG AKVAKULTURDRIFTFORSKRIFTEN

Hovedinnhold i forslagene:

På vegne av Nærings- og fiskeridepartementet, sender Mattilsynet på høring forslag til endring av:

- Forskrift av 6. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. (etableringsforskriften).
- Forskrift av 17 juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftforskriften).
- Forskrift xxxx om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr.

Høringsfrist: 21. mars 2022

Forslag til endringer av etableringsforskriften:

- Justering av det stedlige virkeområde for akvakulturanlegg med fisk og tiftokreps iht dyrevelferdsloven.
- Etableringsforskriftens bestemmelser om dyrehelse vil gjelde ved etablering og utvidelse av havbeite for tiftokreps og bløtdyr.
- Etableringsforskriftens bestemmelser om dyrehelse for akvakulturanlegg vil gjelde for Svalbard, Jan Mayen, bilandene, fiskerisonen ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard.
- Foreslår ny tittel som skal lyde: Forskrift av 06. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg og havbeite.

Mattilsynet
Hovedkontoret

Saksbehandler: Juridisk seniorrådgiver
Vigdís Finstad, og
Seniorrådgiver/veterinær Inger Eithun
Tlf: 22 77 91 02
Besøksadresse: Stensberggata 25/27,
Oslo
E-post:
vigdis.anette.finstad@mattilsynet.no

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

www.mattilsynet.no

•

Forslag til endring i akvakulturdriftforskriften:

- Presisering i det personelle virkeområde, om at forskriften også retter seg mot akvakulturanlegg som er registrert eller godkjent etter forskrift om dyrehelse og forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr.

Forslag til endringer i forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr: med foreslått ny tittel:

- Forskrift om utfyllende bestemmelser til dyrehelseforskriften med krav til biosikkerhet ved godkjenning av akvakulturanlegg og forflytninger av akvatiske dyr mv. (akvabiosikkerhetsforskriften)
- Gjennomføre i forskriften forslag til forordning (EU) 2021/2037 om regler for anvendelse av Europa-Parlamentets forordning (EU) 2016/429 for gjelder unntak fra plikten til registrering av akvakulturanlegg og driftsansvarlig unntak fra plikt til journalføring, jf. forskriftens § 6
- Fastsette ytterligere nasjonale krav til godkjenning for enkelte typer av akvakulturanlegg, jf. forskriftens §§ 7-13
- Forskriftsfeste unntak fra krav til godkjenning iht. dyrehelseforordningen for visse typer av akvakulturanlegg som ikke utgjør en vesentlig smitterisiko, jf. forskriftens § 14
- Fastsette unntak fra krav til registrering av akvakulturanlegg, jf. forskriftens § 15.

Forslagene innebærer at gjeldende fiskehelseregulering videreføres uten store materielle endringer med noen få unntak, som er:

- Kultiveringsanlegg som bare setter ut fisk i ett vassdrag må ikke lenger godkjennes, men skal registreres.
- Installasjoner for fritidsfiske må ikke lenger godkjennes, men skal registreres.
- Flere akvakulturanlegg enn i gjeldende regelverk må registreres.

Vi vil minne om at det nye dyrehelseregulering, kun omfatter bestemmelser om dyrehelse hjemlet i matloven og inneholder ingen bestemmelser om dyrevelferd hjemlet i dyrevelferdsloven.

Overordnet struktur på nytt dyrehelseregulering

Forslag til ny dyrehelseforskrift¹ gjennomfører forordning (EU) 2016/429 (dyrehelseforordningen) i norsk rett. Med hjemmel i dyrehelseforordningen er det gitt mer enn 20 utfyllende forordninger. De utfyllende forordningene til dyrehelseforordningen gir utfyllende bestemmelser til dyrehelseforskriften, og foreslått gjennomført i Norge i en rekke forskrifter hjemlet i matloven.

Mattilsynet har i høringen av dyrehelseforskriften foreslått at vi i Norge, skal strukturere norske forskrifter så de speiler forordningene.

Forskrifter som omfatter bestemmelser om akvatiske dyr, er i tillegg til dyrehelseforskriften:

- Forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om melding, rapportering, overvåkning, utryddelsesprogram og sykdomsfriststatus for bestemte dyresykdommer (dyrehelseovervåkningsforskriften).
- Forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om forebygging og bekjempelse av smittsomme dyresykdommer (dyresykdomsbekjempelsesforskriften).

---

¹ Dyrehelseforskriften gjennomfører også forordning (EU) 2018/1629 som endrer hvilke sykdommer som listeføres under dyrehelseforordningen og forordning (EU) 2018/1882 som angir hvilken kategori de listeførte sykdommene får.

- **Forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr mv.**
- Forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om import av visse levende dyr, avlsmateriale og animalske produkter fra tredjestater (Forskrift om dyrehelsemessige vilkår for import fra tredjestater).

Ovennevnte forskrifter er hørt, men er ikke fastsatt. Høring av forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr mv. finnes her: [Forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr mv | Mattilsynet](#)

Alle forslag til forskrifter som gjennomfører dyrehelseforordningen med utfyllende forordninger er sendt på høring og finnes på [Mattilsynets hjemmeside](#).

Nærmere om dyrehelseforskriftenes stedlige virkeområde

Lov om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) m.v. (EØS-loven), har Kongeriket Norges territorium som sitt stedlige virkeområde, jf. artikkel 126. Norske myndigheter har lagt til grunn at territoriet til kongeriket Norge skal forstås i henhold til fast praksis i folkeretten. Dette innebærer at EØS-loven gjelder i Norges landterritorium og territorialfarvannet, men ikke i Norges økonomiske sone, på kontinentalsokkelen eller i det åpne hav. At Svalbard heller ikke er en del av EØS-avtalen, følger av EØS-avtalens protokoll 40 og EØS-loven § 6.

Det er naturlig at de samme nasjonale kravene til fiskehelse gjelder uansett om anlegget er plassert i land- og territorialfarvannet, på kontinentalsokkelen eller økonomisk sone, og vi kan på nasjonalt grunnlag bestemme at regelverk tilsvarende EØS-regelverket, skal gjelder utenfor EØS-lovens stedlige virkeområde. Virkeområdet i dyrehelseforskriften og de utfyllende forskrifter som gjennomfører utfyllende forordninger, er derfor foreslått utvidet til å omfatte innretninger på norsk kontinentalsokkelen og Norges økonomiske sone, slik matloven § 3 annet ledd åpner for.

Virkeområdet utvides for å legge til rette for at norske myndigheter skal ha nødvendig myndighet også utenfor norsk land- sjøterritorium ved eventuell etablering av havbruk i Norsk økonomisk sone, samt at eventuelle aktører underlegges forpliktelsene etter forskriften. Dette er en videreføring av virkeområdet i dagens fiskehelseregulering, som inkluderer Norges økonomiske sone og innretninger på norsk kontinentalsokkelen i sitt virkeområde.

Akvatiske dyr og produkter som produseres utenfor EØS-lovens stedlige virkeområde, vil ved import til EØS-området, måtte oppfylle kravene til import fra tredjeland, jf. dyrehelseforordningens del V, med utfyllende forordninger.

Bakgrunn for forslagene til forskriftsendringer

Dyrehelseforskriften gjennomfører dyrehelseforordningen, som med unntak av del IV, omfatter alle ville og holdte dyr. Dyrehelseforordningens del IV avdeling I gjelder kun for landdyr mens IV avdeling II gjelder kun for akvakulturdyr. Dyrehelseforordningens IV, avdeling II kapittel 1, har bestemmelser om offentlig registre, godkjenning, registrering og journalføring.

Forordning (EU) 2020/691 inneholder utfyllende bestemmelser til dyrehelseforordningens IV, avdeling II kapittel 1 om offentlig registre, registrering, godkjenning og journalføring. Forordning (EU) 2021/2037 inneholder bestemmelser om unntak fra plikten til registrering av akvakulturanlegg og driftsansvarliges plikt til journalføring i dyrehelseforordnings artikkel 174 og 186. Forordningene er foreslått gjennomført i utkast til endring av forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr.

Dyrehelseforordningen og utfyllende forordning (EU) 2021/2037 til dyrehelseforordningen krav til godkjenning og registrering

Akvakulturanlegg, som definert i dyrehelseforordningen artikkel 4, punkt 6 og 27, skal godkjennes eller registreres.

Dyrehelseforordningen artikkel 4 punkt 6 og 27 lyder:

«Punkt 6 «akvakultur» hold av akvatiske dyr der dyrene forblir én eller flere fysiske eller juridiske personers eiendom i alle oppdretts- eller dyrkingsfasene til de er høstet, bortsett fra høsting eller fangst for konsum av villlevende akvatiske dyr som deretter holdes midlertidig i påvente av slakting uten å bli fôret,

Punkt 27 «anlegg» ethvert lokale, enhver bygning eller ved utedrift ethvert miljø eller sted der dyr eller avlsmateriale holdes enten midlertidig eller permanent, med unntak av

- a) husholdninger som holder kjæledyr,
- b) veterinærpraksiser eller -klinikker,»

Anlegg som ikke dekkes av definisjonen i dyrehelseforordningen er ikke et akvakulturanlegg, og skal ikke godkjennes eller registreres. Det innebærer at midlertidig hold av renseskall skal godkjennes. Anlegg som holder villfanget fisk til konsum uten at de fôres, er ikke et akvakulturanlegg. Disse skal verken registreres eller godkjennes. Hvis fisken fôres og skal flyttes, er anlegget et akvakulturanlegg som skal godkjennes.

Mattilsynets overvåkning av akvakulturanlegg skal være risikobasert. Mattilsynet skal klassifisere alle godkjente anlegg i Norge til lav, medium eller høy risiko. Plan for biosikkerhet skal utarbeides av den driftsansvarlige og vedlegges søknad om godkjenning. Planen skal inneholde tiltak mot smittespredning til, i og fra anlegget. Omfanget av tiltak mot f.eks. smittespredning ved flytting av akvatiske dyr, vil være avhengig av i hvilket omfang akvatiske dyr flyttes, hvor de flyttes mv.

EØS-stater er i dyrehelseforordningens artikkel 269 gitt myndighet til å fastsette ytterligere eller strengere nasjonale krav til godkjenning. Mattilsynet har foreslått å videreføre noen krav fra etableringsforskriften, som krav til vurdering av avstand og strømforhold mellom anlegg med mer, og krav om internkontroll. EØS-staten kan imidlertid bare gjøre nasjonale unntak fra krav til registrering eller godkjenning der dette er gitt eksplisitt hjemmel til i dyrehelseforordningen eller utfyllende forordninger. Forordning (EU) 2021/2037 gir noen slike unntak.

Selv om dyreholdet ikke skal godkjennes eller registres, er driftsansvarlig omfattet av de generelle bestemmelsene i dyrehelseforordningen, som artikkel 10, 24 og 25, og underlagt meldeplikt. Dyrehelseforordningen Artikkel 18 om meldeplikt retter seg mot myndighetene. En presisering av meldeplikten er foreslått i dyrehelseforskriften § 7 [Forslag til ny dyrehelseforskrift | Mattilsynet](#)

Forslag til endringer i forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr mv.

Mattilsynet foreslår å endre forskriftens tittel for bedre å synliggjøre at den kun omfatter utfyllende bestemmelser til dyrehelseforskriften, jf. dyrehelseforordningens del IV med utfyllende forordninger. Vi foreslår derfor en innledning tilsvarende de øvrige utfyllende dyrehelseforskrifter med ordlyden: *Forskrift som utfyller bestemmelser til dyrehelseforskriften om...*

I tittelen foreslår vi å trekke frem de viktigste bestemmelsene som er omfattet av forskriften, som krav til biosikkerhet ved søknad om godkjenning og krav til forflytning av akvatiske dyr.

Biosikkerhet som et viktig smitteforebyggende tiltak i dyrehelseforordningen, noen som fremgår særlig i kravene til godkjenning og til forflytning av akvatiske dyr.

Vi foreslår ny tittel:

Forskrift om utfyllende bestemmelser til dyrehelseforskriften med krav til biosikkerhet ved godkjenning av akvakulturanlegg og forflytninger av akvatiske dyr mv.
med korttittel: (akvabiosikkerhetsforskriften)

Mattilsynet foreslår videre følgende endringer i forslag til forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr:

- Gjennomføring av kommisjonens forordning (EU) 2021/2037 som utfyller dyrehelseforordningen, når det gjelder bestemmelser om unntak fra krav til registrering av akvakulturanlegg og journalføring.

- Ytterligere nasjonale og strengere bestemmelser om krav til godkjenning av akvakulturanlegg iht. dyrehelseforordningen artikkel 269.
- Nasjonale bestemmelser om å benytte unntak fra krav til godkjenning iht. dyrehelseforordningen artikkel 176 nr. 2.
- Nasjonale bestemmelser om å benytte unntak fra krav til registrering iht. forordning (EU) 2021/2037 artikkel 3.

Vi foreslår å ikke benytte hjemmelen til å gjøre unntak fra kravene til journalføring for transportører, jf. forordning (EU) 2021/2037 artikkel 4.

Vi mener at kravene som stilles til journalføring for transportører er hensiktsmessige, for å sikre nødvendig opplysninger av alle forflytninger eller transporter av akvatiske dyr. Vi anser kravet som lite byrdefullt, videre at om vi benytter unntakene må sporbarhet uansett sikres.

Forslag til endring i etableringsforskriften.

I dag omfatter etableringsforskriften velferdsmessige krav hjemlet i dyrevelferdsloven om registrering eller godkjenning av akvakulturanlegg for fisk og tiftokreps. Forskriften omfatter helsemessige krav hjemlet i matloven, om registrering eller godkjenning av akvakulturanlegg, havbeite og akvakulturområder for bløtdyr.

Gjennomføring av nytt dyrehelseregelverk innebærer at vi må endre etableringsforskriften. Vi foreslår å videreføre enkelte bestemmelser i etableringsforskriften, ved at de «flyttes» til akvabiosikkerhetsforskriften, som ytterligere nasjonale bestemmelser.

Som en følge av at etableringsforskriftens virkeområde endres, foreslår vi at tittelen på forskriften også endres for bedre å gjenspeile virkeområdet. Forslag til ny tittel er:

Forskrift av 06. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg og havbeite.

Forslag til endring i akvakulturdriftsforskriften.

Nytt dyrehelseregelverk vil tre i kraft, før vi får foretatt nødvendige endringer i akvakulturdriftsforskriften som følge av dette. For å sikre at akvakulturdriftsforskriften inntil videre også gjelder for akvakulturanlegg som skal godkjennes og registreres etter nytt dyrehelseregelverk, har vi foreslått å presisere dette i akvakulturdriftsforskriften, se kommentar til forslag til endring av akvakulturdriftsforskriftens § 2.

Innholdet i forskriftsutkastene

Nærmere om endring av forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr mv.

Kommentar til § 6

Denne paragrafen er en henvisningsbestemmelse som ordrett gjennomfører forordning (EU) 2021/2037.

I vedlegg 1 til dette høringsnotatet finnes EU-Kommisjonens forordning 2021/2037 i dansk oversettelse.

Kommentar til § 7

Forslaget er i hovedsak en videreføring av etableringsforskriftens § 7 andre ledd. Godkjenning av grupper av akvakulturanlegg iht. dyrehelseforordnings artikkel 177, er en ny bestemmelse.

Paragraf 7 i denne forskriften er ment å omfatte avstand til enkeltanlegg, grupper av akvakulturanlegg i dyrehelseforordning forstand, videre også avstand til andre typer av grupper eller samlinger av akvakulturanlegg som f.eks. akvakulturanlegg som gjennomfører koordinert brakklegging eller produksjonsområder, og avstand til annen akvakulturrelatert virksomhet, vassdrag, mm.

I vurderingen av risikoen med hensyn til spredning av sykdommer, er avstander en avgjørende faktor som det skal legges særlig vekt på. Men avstanden må også vurderes i lys av kunnskap om strømforhold. Dette vil være en videreføring av dagens rettspraksis. Det kan argumenteres for at krav til nødvendig avstand mellom akvakulturanlegg mv allerede følger av den skjønnsmessige bestemmelsen i dyrehelseforordningen artikkel 181 nr. 1 bokstav c, om at akvakulturanlegget ikke skal utgjøre en uakseptabel risiko for spredning av sykdom. Vår erfaring er at avstand til andre akvakulturanlegg eller grupper av anlegg mv. sammen med strømforhold er så viktige faktorer ved vurdering av risiko for spredning av sykdom at det bør følge av bestemmelsens ordlyd.

Kommentar til § 8

I gjeldende rett er det krav om at akvakulturanlegg før de kan godkjennes, skal ha et internkontrollsystem som sannsynliggjør at krav til smittehygienisk forsvarlig drift kan etterleves².

Dyrehelseforordningens artikkel 181 nr. 1 har krav om at akvakulturanlegg skal ha etablert et system som godtgjør at anlegget oppfyller kravene til godkjenning. Internkontrollforskriften har krav om at det skal foretas styrings- og forbedringsarbeid som sikrer regeletterlevelse, med krav til selve systemet, om risikovurdering, avvikshåndtering, korrigerende tiltak, mv.

Vi foreslår derfor å videreføre et forskriftsfestet krav om at driftsansvarlig i søknad om godkjenning gjennom sitt internkontrollsystem, skal sannsynliggjøre at de kan etterleve krav til smittehygienisk forsvarlig drift.

Kommentar til § 9

I dyrehelseforordningens artikkel 176 er det angitt hvilke akvakulturanlegg som skal godkjennes. Det er akvakulturanlegg som flytter akvakulturdyr og anlegg som av andre grunner utgjør en vesentlig smitterisiko. Dette gjelder også for godkjenning av grupper av akvakulturanlegg.

Alle akvakulturanlegg som skal godkjennes, må oppfylle kravene i dyrehelseforordningens artikkel 181 nr. 1. Forordning (EU) 2020/691 inneholder ytterligere krav til godkjenning for akvakulturanlegg som flytter akvakulturdyr, jf. artikkel 7. Forordningen inneholder imidlertid ikke, ytterligere krav til akvakulturanlegg som utgjør en vesentlig smitterisiko, uten at de flytter akvakulturdyr.

Selv om de fleste akvakulturanlegg i Norge flytter akvakulturdyr til slakterier eller andre akvakulturanlegg, kan det f.eks. finnes akvakulturanlegg som bruker bløggebåter uten at de flytter levende fisk. Disse anleggene kan også utgjøre en vesentlig smitterisiko.

Vi foreslår derfor at de ytterligere kravene til godkjenning i forordning (EU) 2020/691 artikkel 7, skal gjelde for alle akvakulturanlegg som utgjør en vesentlig smitterisiko.

Kommentar til § 10

I gjeldende regelverk skal alle kultiveringsanlegg godkjennes. I forordning (EU) 2020/691 gis det i artikkel 3, unntak fra krav til godkjenning for kultiveringsanlegg. Vi foreslår at dette unntaket ikke benyttes for kultiveringsanlegg som flytter akvakulturdyr til flere enn ett vassdrag. Hjemmel for denne bestemmelsen finnes i dyrehelseforordningens artikkel 269 nr. 1 bokstav d, som åpner for at medlemsstater kan anvende ytterligere tiltak om blant annet godkjenning av anlegg.

Kultiveringsanlegg som flytter akvakulturdyr til flere vassdrag, kan utgjøre en vesentlig risiko for smittespredning. Disse anleggene må derfor oppfylle de generelle kravene til godkjenning i dyrehelseforskriften § 3, jf. dyrehelseforordningens artikkel 181 nr. 1. Siden slike anlegg kan utgjøre en vesentlig smitterisiko, vil vi foreslå at anleggene også skal oppfylle de ytterligere kravene til godkjenning i forordning (EU) 2020/691 artikkel 7.

Kultiveringsanlegg som kun leverer akvakulturdyr til ett vassdrag³, utgjør som regel ingen vesentlig risiko for smittespredning. Vi foreslår av unntaket fra godkjenning i forordning (EU) 2020/691 artikkel 3, kan gjelde for disse. Disse anlegg skal derfor kun registreres.

Alternativet er at unntaket benyttes slik at alle kultiveringsanlegg kun skal registreres. Vi ber spesielt om høringsinstansens syn på dette.

² Etableringsforskriften § 7 fjerde ledd.

³ Vassdrag er definert i etableringsforskriften § 3 bokstav k som: «Alt stillestående eller rennende overflatevann med sikker vannføring, med tilhørende bunn og bredder inntil høyeste flomvannstand, inkludert hoved- og sidevassdrag med tilhørende nedslagsfelt.»

Kommentar til §§ 11, 12 og 13.

I dagens regelverk er det krav om godkjenning i etableringsforskriften for rensesentraler og anlegg for gjenutlegging av bløtdyr. Ekspedisjonssentraler skal godkjennes etter forskrift om slakterier mv. for akvakulturdyr⁴.

I forordning 2020/691 artikkel 3 gis det unntak på bestemte vilkår, fra krav om godkjenning for rensesentraler, ekspedisjonssentraler og gjenutleggingsområder. Med hjemmel i dyrehelseforordningens artikkel 269 nr. 1 bokstav d, foreslår vi at disse unntakene ikke benyttes.

Vi foreslår videre at kravene til godkjenning i forordning (EU) 2020/691 artikkel 12, skal gjelde for alle rensesentraler, kravene i artikkel 13 skal gjelde for alle ekspedisjonssentraler og kravene i artikkel 14 for alle gjenutleggingsområder. Forslaget innebærer i hovedsak at dagens krav til godkjenning av disse akvakulturanleggene videreføres. Alternativet er at vi tar i bruk unntak fra krav om godkjenning for rensesentraler, ekspedisjonssentraler og gjenutleggingsområder. Vi ber spesielt om høringsinstansens syn på dette.

Ekspedisjonssentraler vil derfor i en overgangsperiode være regulert både av denne forskriftens § 12 og slakteriforskriften. Inntil videre vil derfor de detaljerte kravene til avløpsvannet i slakteriforskriften § 8, gjelder som ytterligere nasjonale krav.

Mattilsynet har som mål og gjennomgå og justere slakteriforskriften i lys av nytt dyrehelseregulering i løpet av 2022, med sikte på høring i 2023.

Kommentar til § 14

Hjemmel for unntak fra krav om godkjenning finnes i dyrehelseforordningens artikkel 176, nr. 2, som lyder:

«Som unntak fra nr. 1 kan medlemsstatene frita driftsansvarlige for følgende typer anlegg fra plikten om å søke om godkjenning:

- a) *akvakulturanlegg som produserer små mengder akvakulturdyr beregnet på konsum, enten
  - i) direkte til sluttforbrukeren, eller
  - ii) til lokale detaljister som leverer direkte til sluttforbrukeren,*
- b) *dammer og andre installasjoner der bestanden av akvatiske dyr utelukkende opprettholdes med henblikk på sportsfiske, ved at bestanden gjenoppbygges med akvakulturdyr som er innestengt og ikke kan slippe ut,*
- c) *akvakulturanlegg som holder akvakulturdyr for prydførmål i lukkede lokaler,*

forutsatt at det aktuelle anlegget ikke utgjør en vesentlig risiko.»

Mattilsynet foreslår å benytte unntaket i dyrehelseforordningens artikkel 176 nr. 2 bokstav a. Vi har tilsvarende unntak i etableringsforskriften § 4 første ledd som lyder:

«a) akvakulturanlegg hvor akvatiske dyr kun holdes uten at de skal omsettes, eller

b) akvakulturanlegg som kun omsetter små mengder, akvakulturdyr for konsum til sluttforbruker eller lokal detaljist som omsetter direkte til sluttforbruker ...»

Forslaget innebærer en videreføring av etableringsforskriften § 4 første ledd bokstav a og b.

Vi foreslår også å benytte unntaket i dyrehelseforordningens artikkel 176 nr. 2 bokstav b. Det er i gjeldende regelverk krav til godkjenning for installasjoner for fritidsfiske⁵. Vi foreslår allikevel å benytte unntaket fra krav til godkjenning. Det er få slike anlegg i Norge. Vi mener, som Kommisjonen, at disse anlegg som regel utgjør en lav smitterisiko. Installasjoner for fritidsfiske som vi i et konkret tilfelle mener vil utgjøre en vesentlig smitte risiko, kan likevel pålegges å søke om godkjenning⁶.

---

⁵ jf. etableringsforskriften § 5.

⁶ jf. siste setning i dyrehelseforordningens artikkel 176, nr. 2

Vi foreslår også å benytte unntaket i dyrehelseforordningens artikkel 176 nr. 2 bokstav c. I gjeldende regelverk er det ikke krav til godkjenning eller registrering for akvakulturanlegg som holder akvakulturdyr for prydformål i lukkede lokaler.

I gjeldende norsk regelverk er et anlegg for akvariedyr ansett som lukket når det har avløp til kommunalt avløpsnett.

Forslaget innebærer en videreføring av dagens regelverk. I tillegg foreslår vi også å benytte unntaket fra kravet til registrering for akvakulturanlegg som holder akvakulturdyr for prydformål i lukkede anlegg, se merknaden til § 15.

Kommentar til § 15

EØS-stater kan iht. dyrehelseforordningens artikkel 174, unnta følgende akvakulturanlegg fra krav til registrering jf. forordning (EU) 2021/2037 artikkel 3:

- a) Akvakulturanlegg som er lukkede eller med behandling av avløpsvannet, og som ikke flytter akvatiske dyr til andre akvakulturanlegg eller setter de ut i naturen, og omfatter følgende typer av akvakulturanlegg:
  - i. hvor akvariedyr er holdt for fremvisning i akvarier eller i dammer, som kjøledyr
  - ii. restauranter som holder akvakulturdyr for fremvisning til konsum
  - iii. akvakulturanlegg som holder akvatiske dyr for helsebehandling eller lignende
  - iv. detaljister som holder akvatiske dyr for prydformål, og som leveres direkte av et akvakulturanlegg eller grupper av disse, som kommer fra et godkjent akvakulturanlegg eller godkjent gruppe av akvakulturanlegg og omsettes direkte til forbruker
  - v. utendørs rekreasjonsområder hvor akvakulturdyr holdes i dammer for fremvisning eller for vannkvalitetsformål, forutsatt av akvakulturdyrene kommer fra et godkjent akvakulturanlegg
  - vi. husholdninger, som holder akvakulturdyr utendørs i dammer eller tanker utelukkede for privat konsum og når akvakulturdyrene kommer direkte fra et godkjent akvakulturanlegg.
- b) Akvakulturanlegg som består av merder, beholder eller andre strukturer, hvor villlevende akvatiske dyr holdes midlertidig i naturlige vannmasser, i det samme epidemiologiske område, mens de avventer å bli høstet til konsum.

Vi minner om at anlegg i dyrehelseforordningens forstand ikke omfatter private husholdninger hvor akvariedyr (kjøledyr) holdes i private hjem eller private hagedammer. Dyrehelseforordningen inneholder ikke en egen definisjon for akvarier, akvarier er omfattet av begrepet akvakulturanlegg.

Vi foreslår å benytte alle unntakene i artikkel 3. Vi vil også påpeke at selv om det kan gis unntak fra krav om registrering, er driftsansvarlig omfattet av de generelle bestemmelsene i dyrehelseforordningen, som artikkel 10, 24, 25 og underlagt meldeplikt.

Unntak for andre virksomheter enn private hjem

Bokstav a, (i.) gjelder for hold av akvatiske dyr i akvakulturanlegg i andre virksomheter enn private hjem, som fremvisning i hoteller, restauranter, venterom mm. hvor avløpsvannet går direkte til kommunal avløpsnettet eller behandles med godkjent metode.

I gjeldende regelverk er det hverken krav til godkjenning eller registrering av akvakulturanlegg som holder akvakulturdyr for prydformål i lukkede anlegg. Forslaget er derfor en videreføring av dagens praksis.

Unntak for restauranter

Bokstav a, (ii.) gjelder unntak fra krav til registrering for akvakulturdyr hvor dyr holdes og føres for fremvisning til konsum. Hold av akvatiske dyr, hvor dyrene holdes midlertidig i påvente av slaktning uten å bli føret, er ikke definert som et akvakulturanlegg, og skal av den grunn hverken godkjennes eller registreres.

Vi mener disse ulike formene for midlertidig hold av akvatiske dyr i restauranter mv. ikke utgjør noen særlig forskjell i smitterisiko. Vi foreslår å benytte unntak fra krav om registrering etter

dyrehelseregelverket. Forutsetningen er at avløpsvannet går direkte til kommunal avløpsnett eller behandles med godkjent metode.

Unntaket for helsebehandling

Unntak gitt i bokstav a, (iii.) vil gjelde akvakulturanlegg som holder akvatiske dyr til helsebehandling og tilsvarende behandlinger. Det vil typisk være anlegg som bruker akvariefisk til fotbehandlinger mv.

Akvakulturanlegg som holder dyr uten at de omsettes, skal etter gjeldende regelverk registreres. Antallet slike anlegg er begrenset og utgjør ikke noen smittefare av betydning. Vi foreslår derfor å benytte unntaket til registrering.

Unntak for zoobutikker

Bokstav a, (iv.) gjelder for detaljister av akvariedyr. I gjeldende regelverk, er det hverken krav til godkjenning eller registrering av zoobutikker som har avløp til kommunalt avløpsnett eller behandling av avløpsvannet.

De nye reglene innebærer en viss innskjerping siden unntaket fra krav om registrering, forutsetter at dyrene kommer fra et godkjent akvakulturanlegg eller gruppe av godkjente akvakulturanlegg. I dag er det kun krav om godkjenning av grossister eller leverandører av akvariedyr som har avløpet direkte til frie vannmasser. Så langt vi vet, er det ingen grossist av akvariedyr som er godkjente iht. etableringsforskriften. Grunnen til dette er antakelig at de har avløp til kommunalt avløpsnett, og ikke direkte til frie vannmasser, og derfor ikke er omfattet av etableringsforskriften. Det betyr i første omgang at de fleste detaljister av akvariedyr må registreres med mindre dyrene kommer fra godkjente akvakulturanlegg i andre EØS-land.

Vi vil minne om at akvakulturvirksomheter som holder akvatiske dyr for prydfornål, skal hvis dyrene flyttes, godkjennes. Det følger av forordning 2020/691, artikkel 4, første ledd bokstav c. Dette vil typisk være grossister som selger akvariefisk mv fra et akvakulturanlegg/akvarium.

Unntak for hagedammer i rekreasjonsområder

I gjeldende regelverk er det verken krav til godkjenning eller registrering for hagedammer eller lignende, som har avløp til kommunalt avløpsnett, sedimentering til grunn, eller behandling av avløpsvannet. Det er bare hagedammer eller lignende som har avløp direkte til frie vannmasser som er omfattet av etableringsforskriften, med krav til registrering.

Unntaket i a, (v.) innebærer en viss innskjerping av reglene for hagedammer eller lignende som holder akvariefisk, siden unntaket fra krav om registrering forutsetter at dyrene kommer fra et godkjent akvakulturanlegg. Så langt vi vet, er det ingen grossist eller leverandør av akvariefisk som er godkjent etter etableringsforskriften. Det betyr at de fleste hagedammer eller lignende med akvariefisk, i første omgang må registreres med mindre dyrene kommer fra godkjente akvakulturanlegg i andre EØS-land.

Unntak for hagedammer i private hushold som holder akvakulturdyr til konsum

I gjeldende regelverk er det verken krav til godkjenning eller registrering for hagedammer i private hushold, som har avløpet til kommunalt avløpsnett, eller sedimentering til grunn. Unntaket i a, (vi) er en videreføring av dagens regelverk.

Unntak for midlertidig hold til konsum

Unntaket i artikkel 3, (b) innebærer at ville akvatiske dyr som holdes for konsum og som føres kan unntas fra kravet til registrering, forutsatt at de kommer fra samme epidemiologiske område. Unntaket kan f.eks. gjelde for hold av villfangede hummer og krabber.

Om endring av akvakulturdriftforskriften og etableringsforskriften

Kommentarer til akvakulturdriftsforskriften § 2

Akvakulturdriftsforskriften retter den seg mot de som har eller plikter å ha akvakulturtillatelse etter akvakulturloven. Videre retter den seg mot de som er eller plikter å være registrert eller å ha godkjenning etter etableringsforskriften, jf. § 2, annet ledd. For at akvakulturdriftsforskriften også skal gjelde for de som har godkjenning etter nytt dyrehelseregelverk, vil Mattilsynet foreslå en endring i akvakulturdriftsforskriftens personelle virkeområde i § 2.

Forslaget innebærer akvakulturdriftsforskriften også skal gjelde for de som har eller plikter å være registrert eller å ha godkjenning etter dyrehelseforskriften og akvabiosikkerhetsforskriften.

Kommentarer til etableringsforskriftens tittel som foreslåes endret.

Tittelen til forskrift av 6. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. (etableringsforskriften), foreslåes endret som følge av endret virkeområde.

Forskriften vil ikke gjelde for zoobutikker mv. iht. forskriftens § 2, første ledd og annet ledd. Videre bør det fremgå at forskriften også omfatter havbeite i tillegg til akvakulturanlegg. Vi foreslår endret tittelen.

Forskrift av 06. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg og havbeite.

Kommentarer til etableringsforskriften § 2 nytt første ledd - Justering av geografiske virkeområde for dyrevelferdsbestemmelsene

Etableringsforskriften omfatter i dag velferdsmessige krav for fisk og tifotkreps i akvakulturanlegg. Det blir uendret. Men vi ser et behov for å harmonisere ordlyden i forskriftens geografiske virkeområde med dyrevelferdslovens geografiske virkeområde. Virkeområde i etableringsforskriften ble ikke endret når dyrevelferdsloven trådte i kraft i 2010.

Vi foreslår en endring i ordlyden slik at forskriften og dyrevelferdsloven omfatter det samme geografiske virkeområdet. «*Fiskerisonen ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard*» blir fjernet mens «*på norske fartøy og luftfartøy*» tas med i ordlyden. Det gjøres oppmerksom på at det geografiske virkeområdet etter dyrevelferdsloven er mer omfattende enn akvakulturlovens geografiske virkeområde.

Kommentarer til etableringsforskriften § 2 nytt andre ledd - Videreføring av dyrehelsebestemmelsene på Svalbard, Jan Mayen, bilandene, fiskerisonen ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard

Paragraf 2 nytt andre ledd er en videreføring av dagens dyrehelsekrav til etablering av akvakulturanlegg.

Etableringsforskriften lyder: «*Forskriften gjelder for norsk landterritorium og territorialfarvann, innretninger på norsk kontinentalsokkel, Svalbard, Jan Mayen, bilandene, i Norges økonomiske sone, fiskerisonen ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard.*»

Dyrehelseforskriften og akvabiosikkerhetsforskriften er i henhold til EØS-lovens stedlige virkeområde, foreslått å gjelde norsk land og sjøterritorium, og på norske luft- og sjøfartøyer. På nasjonalt grunnlag er dyrehelseforskriften foreslått også å gjelde innretninger på norsk kontinentalsokkel og i Norges økonomiske sone.

Vi foreslår derfor å begrense etableringsforskriften stedlige virkeområde for bestemmelser hjemlet i matloven, til å gjelde på Svalbard, Jan Mayen, bilandene, fiskerisonen ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard. Det gjøres oppmerksom på at det geografiske virkeområdet etter matloven er videre enn akvakulturlovens geografiske virkeområde.

Kommentarer til etableringsforskriften §§ 2, 3, 5, 6, 7 og 8 - Akvakulturområder for bløtdyr

Akvakulturområder for bløtdyr er i dagens forskrift definert som «*Et produksjonsområde og gjenutleggingsområde der alle akvakulturanleggene drives under et felles biosikkerhetssystem.*»

Bløtdyr av rekken "*Mollusca*" dekkes av dyrehelseforordningens bestemmelser, men begrepet "akvakulturområder for bløtdyr" benyttes ikke i dyrehelseforordningen da den forholder seg til akvakulturanlegg eller grupper av anlegg. Derfor foreslår vi å fjerne begrepet «*akvakulturområde for bløtdyr*» fra forskriften. Etablering og utvidelse av akvakulturanlegg eller havbeite for bløtdyr innenfor forskriftens virkeområde må uansett godkjennes.

Det gjelder endringer i § 2 andre og siste ledd, § 3, § 5, § 6 andre ledd, § 7 første og tredje ledd og § 8, første ledd c.

Kommentarer til etableringsforskriften §§ 2 siste ledd, 3, 4, 5, 6, 7 og 8 - Havbeite

Havbeite er en form av akvakultur hvor dyrene ikke holdes i fangenskap. Havbeite er dermed ikke omfattet av dyrehelseforordningens regler om etablering av akvakulturanlegg. Det er derfor behov for å videreføre reglene for etablering og utvidelse av havbeite i gjeldende etableringsforskrift.

Gjeldende etableringsforskrift gjelder også for havbeite, men det kommer ikke så tydelig frem. Krav til godkjenning av havbeite for bløtdyr og tinfotkreps vil gjelde for hele landet, mao. i henhold til gjeldende stedlig virkeområde. Vi gjør oppmerksom på at det etter forskrift om tildeling og drift ved havbeiteverksemd (havbeiteforskrifta) § 7 ikke kan gis tillatelse til etablering av havbeite nord for Vestfjorden.

Vi foreslår presisering i flere av bestemmelsene slik at det ikke er tvil om forskriften også gjelder for havbeite. I tillegg til endringene i § 2 andre og tredje ledd, gjelder dette også endringene i § 2 siste ledd og §§ 3, 4, 5, 6, 7 og 8.

I § 7 tredje ledd har vi foreslått å fjerne unntak for havbeite fordi avsnittet handler om akvakulturanlegg. Havbeite er ikke definert som et akvakulturanlegg og derfor ikke er omfattet av § 7 tredje ledd.

Siden havbeite kun skjer på havbunden, har vi fjernet norske luft- og sjøfartøyer, på innretninger på norsk kontinentalsokkel fra forskriftens stedlige virkeområdet i ny § 2, 3.ledd.

Nytt sammenliknet med gjeldende rett

Forskrift om utfyllende bestemmelser til dyrehelseforskriften med krav til biosikkerhet ved godkjenning av akvakulturanlegg og forflytninger av akvatiske dyr mv. (akvabiosikkerhetsforskriften)

I dag regulerer etableringsforskriften i hovedsak alle krav til godkjenning av akvakulturanlegg, etter både dyrehelse- og dyrevelferdsregelverket.

I nytt regelverk, vil man finne krav til dyrehelse ved godkjenning og registrering i flere forskrifter: generelle krav i dyrehelseforskriften, som gjennomfører dyrehelseforordningen, utfyllende bestemmelser i akvabiosikkerhetsforskriften, som omfatter noen utfyllende forordninger med ytterligere nasjonale bestemmelser, og i etableringsforskriften, for det som ikke er dekket i de to andre forskriftene.

Følgende bestemmelser i akvabiosikkerhetsforskriften er en videreføring av dagens regelverk:

- § 7, om ytterligere krav til godkjenning, om vurdering av avstand til annen akvarelatert virksomhet, vassdrag mm,
- § 8, om ytterligere krav til godkjenning med krav om internkontroll,
- § 9, om ytterligere krav til godkjenning for akvakulturanlegg som utgjør en vesentlig smitterisiko,
- § 10 andre ledd, om godkjenning av kultiveringsanlegg som skal flytte fisk til flere vassdrag,
- §§ 11, 12 og 13 om krav til godkjenning av rensesentraler, ekspedisjonssentraler og gjenutleggingsområder,
- § 14 om unntak av krav til godkjenning for:
  - akvakulturanlegg som produserer små mengder akvakulturdyr beregnet på konsum, enten direkte til sluttforbrukeren, eller til lokale detaljister som leverer direkte til sluttforbrukeren, og

- akvakulturanlegg som holder akvakulturdyr for pryddformål i lukkede anlegg som ikke flytter akvakulturdyrene, og
- § 15 om unntak fra krav til registrering for:
  - andre virksomheter enn private hjem, hvor akvariedyr er holdt for fremvisning, som kjæledyr, og
  - private hushold hvor akvakulturdyr holdes ute i dammer eller tanker utelukkede for privat konsum og at akvakulturdyrene kommer direkte fra et godkjent akvakulturanlegg.

Følgende bestemmelser i akvabiosikkerhetsforskriften er nye:

- § 10 første ledd, om unntak fra krav til godkjenning av kultiveringsanlegg som ikke skal flytte fisk til flere vassdrag,
- § 14, om unntak fra krav til godkjenning av installasjoner for fritidsfiske,
- § 15 om unntak fra krav til registrering for akvakulturanlegg som behandler avløpsvannet for:
  - hold av akvakulturdyr for fremvisning til konsum
  - zooutikker som holder akvatiske dyr for pryddformål, forutsatt at:
    - akvakulturdyrene kommer fra et godkjent akvakulturanlegg
    - og at salget skjer direkte til forbruker
  - rekreasjonsområder utendørs hvor akvakulturdyr holdes i dammer for fremvisning eller for vannkvalitetsformål, forutsatt av akvakulturdyrene kommer fra et godkjent akvakulturanlegg
  - anlegg hvor akvatiske dyr benyttes til helsebehandling
  - anlegg som midlertidig holder og forer villfangede akvatiske dyr for konsum, forutsatt at de kommer fra samme epidemiologiske område

Etableringsforskriften

De fleste helsekravene ved godkjenning eller utvidelse av akvakulturanlegg blir regulert av forskrift om dyrehelse og forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr. Som en konsekvens av dette, er etableringsforskriftens stedlige virkeområde forslått å gjelde utenfor dyrehelseforskriftens og akvabiosikkerhetsforskriftens stedlige virkeområde. Forskriften vil gjelde for havbeite iht. til matloven og ved godkjenning og registrering av akvakulturanlegg etter dyrevelferdsloven i gjeldende stedlige virkeområde.

Konsekvensutredning

Bestemmelser som er kun en videreføring av gjeldende rett, vil ikke medføre noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

For kultiveringsanlegg som ikke skal flytte fisk til flere vassdrag, vil det nye regelverket medføre reduserte administrative og økonomiske konsekvenser, både for driftsansvarlig og for Mattilsynet. Vi er usikkert om hvor mange kultiveringsanlegg som kan benytte dette unntaket.

Dammer og andre installasjoner der bestanden av akvatiske dyr utelukkende opprettholdes med henblikk på sportsfiske skal i gjeldende regelverk godkjennes. Vårt forslag om at de kun skal registreres, vil medføre reduserte administrative og økonomiske konsekvenser, både for driftsansvarlige og for Mattilsynet. Vi er usikre på hvor mange dammer og andre installasjoner som kan benytte dette unntaket.

For zooutikker og hagedammer i rekreasjonsområder innebærer de nye reglene en viss innskjerping siden unntaket i § 15 fra krav til registrering, forutsetter at dyrene kommer fra et godkjent akvakulturanlegg. I dag er det ingen grossister eller leverandører av akvariedyr som er omfattet av og er godkjent etter etableringsforskriften. Med mindre akvakulturdyrene kommer fra et godkjent akvakulturanlegg må, alle zooutikker og hagedammer i rekreasjonsområder i første omgang registreres etter det nye dyrehelseregelverket. Dette vil medføre økte administrative og økonomiske konsekvenser, både for driftsansvarlig og for Mattilsynet. Det finnes et betydelig antall zooutikker i Norge, men vi er usikre på hvor mange virksomheter som blir berørt av dette. Kravene til registrering er ikke særlig omfattende, og er derfor ikke særlig byrdefulle å oppfylle for den enkelte virksomheten.

I dag fatter Mattilsynet ett vedtak om godkjenning av etablering eller utvidelse av akvakulturanlegg med hjemmel i etableringsforskriften. Mattilsynet og driftsansvarlig må ved godkjenning av akvakulturanlegg fremover forholde seg til tre ulike forskrifter, etableringsforskriften, utfra dyrevelferd og dyrehelseforskriften og akvabiosikkerhetsforskriften, utfra hensynet til dyrehelse og dyrevelferd.

Vi mener allikevel dette ikke vil få særlige konsekvenser for næringen. Søker skal fremdeles forholde seg til den sentraliserte søknadsprosessen for akvakultur tillatelser. Veilederen for slike søknader som ligger på Fiskeridirektoratets nettsider må imidlertid oppdateres med henvisninger til riktig forskrifter og bestemmelser på Mattilsynets områder. Det vil også fortsatt være slik at Mattilsynet skal fatte vedtak om godkjenning av akvakulturanlegg som er hjemlet i både matloven og dyrevelferdsloven

Høringssvar

Høringssvar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside:

[Høringssvar sendes via Mattilsynets nettside](#)

Alle høringssvar vil bli offentliggjort.

Høringsfrist: 21 mars 2022

Med hilsen

Inge Erlend Næsset
Direktør
Avdeling regelverk og kontroll
Hovedkontoret

Vedlegg:

- Utkast til endring av forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr mv.
- Utkast til forskrift med endring i forskrift av 17 juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftforskriften) og forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m.
- Vedlegg 1 Kommisjonens forordning (EU) 2021/2037 i dansk oversettelse.